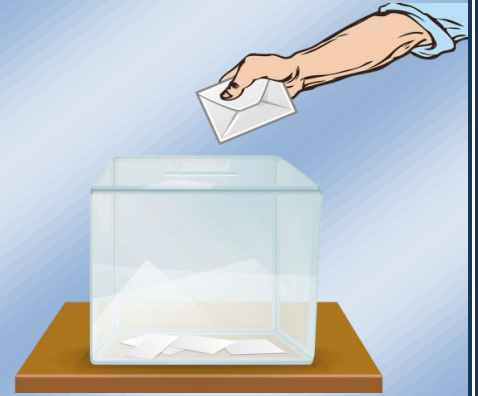

4 czerwca – Dzień Wolności i Praw Obywatelskich

4 i 18 czerwca 1989 r. odbyły się pierwsze w powojennej historii Polski częściowo wolne wybory do Sejmu i całkowicie wolne wybory do Senatu. Z tej okazji Sejm 24 maja 2013 r. podjął uchwałę ustanawiającą 4 czerwca Dniem Wolności i Praw Obywatelskich.

Wybory parlamentarne 1989 r. zostały przeprowadzone zgodnie z zasadami uzgodnionymi w trakcie rozmów Okrągłego Stołu. Władze zagwarantowały 65% miejsc w Sejmie dla kandydatów PZPR i ich sojuszników. Natomiast wybory do Senatu miały być całkowicie wolne. Kierownictwu PZPR bardzo zależało na przeprowadzeniu wyborów jak najszybciej, ponieważ chciano w ten sposób dać opozycji jak najmniej czasu na zorganizowanie kampanii. Dlatego też 13 kwietnia Rada Państwa wyznaczyła datę pierwszej tury wyborów na 4 czerwca, zaś drugiej na 18 czerwca.

Podczas kampanii wyborczej Lech Wałęsa fotografował się ze kandydatami opozycji, większości nieznanymi społeczeństwu, udzielając im tym samym rekomendacji. Zaczęła się ukazywać opozycyjna prasa, „Gazeta Wyborcza”, której redaktorem naczelnym został Adam Michnik, oraz „Tygodnik Solidarność” pod naczelną redakcją Tadeusza Mazowieckiego. Działacze Solidarności zaczęli występować w telewizyjnych i radiowych programach wyborczych.

Wynikami pierwszej tury głosowania zaskoczeni byli zarówno liderzy obozu władzy, jak i strony opozycyjno-solidarnościowej. Ci ostatni obawiali się unieważnienia głosowania i wyboru przez komunistów rozwiązania siłowego. Partia wciąż miała silne zaplecze w postaci wojska i policji politycznej. Zapewne dlatego w pierwszych powyborczych komentarzach starano się tonować powszechną wśród Polaków radość z klęski wyborczej komunistów. Tym bardziej, że w jednostkach podległych MSW ogłoszono 6 czerwca stan podwyższonej gotowości, a informacja ta wzbudziła wśród liderów opozycji niepewność co do dalszych działań władz.

Ostatecznie w wyniku wyborów wybranych zostało 460 posłów na Sejm oraz 100 senatorów do nowo utworzonego Senatu. Wybory te zakończyły się zwycięstwem opozycji solidarnościowej, która zdobyła 99 miejsc w Senacie i 35% miejsc w Sejmie. Polska stała się pierwszym państwem tzw. bloku wschodniego, w którym przedstawiciele opozycji demokratycznej uzyskali wpływ na sprawowanie władzy.

Bibliografia:

1. <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/komunikat.xsp?documentId=06CD10A3EDB8B4E8C1257FC70034EF04> [dostęp: 03.06.2021 r.]
2. Śniegocki R., *Historia. Burzliwy wiek XX*, Warszawa 2004.
3. <https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/100851,Wybory-4-czerwca-1989-Kleska-komuny-i-triumf-Solidarnosci.html> [dostęp: 03.06.2021 r.]
4. <https://histmag.org/Wybory-4-czerwca-1989-r.-Komunizm-upada-od-glosow-w-urnie-18843/> [dostęp: 03.06.2021 r.]